

Настоящото производство е по реда на раздел V, чл.58д и сл. от ЗАНН и е образувано по подадена жалба от ***** срещу наказателно постановление (НП) №РД-10-9/20.04.2023 г. на председателя на Съвета за електронни медии (СЕМ), с което за нарушение по чл.17, ал.2, във вр. с чл.10, ал.1, т.6 от Закона за радиото и телевизията (ЗРТ) на основание чл.126, ал.1, във вр. с чл.127, ал.2 от ЗРТ на дружеството е наложена имуществена санкция в размер на 3 000 (три хиляди лева) лв.

С жалбата се оспорва да е осъществено нарушение на чл.17, ал.2, във вр. с чл.10, ал.1 от ЗРТ, твърди се, че описаното не съставлява нарушение, тъй като госта на предаването е с известна разкрепостеност в израза и не би следвало да се възприема като вулгарност и неприемливи нрави, думите извадени от контекста носели различна семантика, историята била посветена на месото, а не на нравите и на морала, разглежданото предаване се излъчва на живо и доставчикът на медийна услуга не може да въздейства върху съдържанието, както и репликата не отразява мнението на госта, на водещия на предаването или на доставчика на услугата, както и нито водещият, нито гостът са изказали одобрително мнение към репликата или са се солидаризирали с нея. Моли се за отмяна на НП.

За жалбоподателя, редовно призован се явява процесуален представител, който поддържа жалбата и по същество пледира за отмяна на съставеното НП като неправилно и необосновано по изложените в жалбата съображения, като субективно възприятие на свидетелката е посоченото, че малки момичета предлагат сексуални услуги, ставало въпрос за гост на предаване и нямало как да се въздейства върху думите му и при последваща реакция щяло да се акцентира, поради което реакцията на водещия била правилна. Претендират се разноски.

За въззиваемата страна се явява процесуален представител, който оспорва жалбата и по същество пледира за отхвърлянето ѝ и потвърждаване на НП по съображения, които е изложил в писмени бележки. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, становищата на страните и направените с жалбата доводи, приема за установено следното:

На 31.12.2022 г. от 07:59 часа до 10:58 часа по „*****“ е излъчено сутрешното предаване „Денят започва с Г. Л.“ с водещ Г. Л.. По време на предаването във времеви интервал от 08:52 ч. до 08:56 ч. е излъчена в това предаване рубриката „Живите архиви“, в която са включени архивни материали с репортажи от 1985 г., 1969 г., 1965 г., 1974 г., 1966 г., касаещи икономически аспекти от развитието на страната като всички репортажи са от м. декември за съответната година, една от които е за производството на малотрайни колбаси, разфасовано месо и кайма, досежно първия репортаж за 1985 г. от месокомбинат „Родоп“. В периода от 08:56 ч. до 08:59 ч. в рамките

на рубриката на предаването гост на същото бил П. С., който излага мнението си за предлагането на месото в страната ни през годините и в днешно време. Разказва за прекараното си време през лято на 80-та година в Н.П., в Гърция и разговор с местния месар Н. Ф., като го цитира: „И той казваше следното: „Отиде България, малко момиче прави свирки – много хубаво. Отиде месарница, баджак и теле синьо – не хубаво“. Така той обясняваше връзка си с българското месо. Баджак и теле, телешки бут, нали, който той е купувал. Ето това беше отношението на Н. Ф. към месото. Ето, вижте, как са гледали на нас отвън.“

Постъпила е в СЕМ жалба на зрител, входяща на 03.01.2023 г. в СЕМ по имейл, по отношение на предаването „Денят започва с Г. Л.“, излъчено на 31.12.2022 г. с участието на П. С.. От системата за мониторинг на СЕМ свидетелката Д. извършила мониторинг на предаването и установила, че в рубриката „Живите архиви“, в която участва П. С. е включено изказване, изречение за негово пътуване в Гърция и за среща с месаря Н. Ф. и цитира неговите думи: „Отиде България, малко момиче прави свирки – много хубаво. Отиде месарница, баджак и теле синьо – не хубаво“

Свидетелката Д. преценила, че е налице нарушение на чл.17, ал.2, във вр. с чл.10, ал.1, т.6 от ЗРТ, а именно доставчикът на медийни услуги „*****“ е допуснал създаване и предоставяне на разпространение на предаване в нарушение на един от принципите, посочени в чл.10 от ЗРТ: като било недопустимо в ефира на национален обществен доставчик да се допуска внушение извън нормите за обществено благоприличие, което може да стане достояние на аудитория на всяка възраст, с така използваното изречение в предаването, че в България е нормално малките момичета да правят и да предлагат сексуални услуги, което противоречало на морала и самия водещ не бил реагирал.

Същата на 10.03.2023 г. изпратила покана до изпълнителния директор на ***** за явяване в тридневен срок за съставяне на акт за установяване на административно нарушение. Поканата е връчена с обратна разписка на 13.03.2023 г.

Съставен е акт за установяване на административно нарушение (АУАН) №НД-01-8 от 14.03.2023 г. от Р. Е. Д. - старши инспектор в СЕМ, оправомощена да съставя АУАН въз основа на Заповед №РД-13-24/28.04.2022 г. на председателя на СЕМ на ***** за нарушение на чл.17, ал.2, във вр. чл.10, ал.1, т.6 от ЗРТ. АУАН е връчен на 14.03.2023 г., т. е. в деня на съставянето му, на пълномощник на изпълнителния директор на БНТ, с пълномощно приложено към акта.

Срещу АУАН на 21.03.2023 г., постъпило и входящо в СЕМ на 23.03.2023 г., е подадено писмено възражение.

С решение № РД-05-35 от 21.04.2022 г. на СЕМ „за“ председателя на СЕМ е избрана С. Й. М.-Й., като е допуснато предварително изпълнение на решението.

Въз основа на АУАН №НД-01-8 от 14.03.2023 г. е съставено обжалваното наказателно постановление №РД-10-9/20.04.2023 г. от председателя на СЕМ. Същото е връчено с обратна разписка на 25.04.2023 г.

Гореизложената фактическа обстановка се установява от приетите писмени и гласни доказателства, които съдът кредитира като логични и непротиворечиви.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е процесуално **допустима**, като подадена в законоустановения четиринадесетдневен срок, от надлежно легитимирано лице, имащо правен интерес от обжалване и по същество жалбата е **основателна**, по следните съображения:

На първо място във връзка с изложените възражения за незаконосъобразност на издаденото наказателно постановление:

Съдът като съобрази съставения АУАН и издаденото въз основа на него НП № РД -10-9/20.04.2023 г. на председателя на СЕМ намира, че същите са съставени от оправомощени длъжностни лица, в кръга на компетенциите им, съгласно приложената Заповед №РД-13-24/28.04.2022 г. на председателя на СЕМ за актосъставителя и решение № РД-05-35 от 21.04.2022 г. на СЕМ за издалия наказателното постановление. Спазена е изискуемата форма, задължителните реквизити по чл.42, ал.1 от ЗАНН и чл.57, ал.1 от ЗАНН и са съобразени сроковете предвидени в ЗАНН. Твърдяното като нарушение е установено на 23.01.2023 г. при проверка по подаден сигнал на 03.01.2023 г. от зрител, като на 14.03.2023 г. е съставен АУАН. Предвид което са спазени сроковете по чл.34, ал.2 от ЗАНН. Процесното НП е издадено на 20.04.2023 г., т.е спазен е срокът по чл.34, ал.3 от ЗАНН.

Разгледана по същество жалбата е основателна, поради следното:

Разпоредбата на чл.10 от ЕКПЧОС урежда едновременно правото на свободно изразяване на мнение и правото на информация. Като това право на свободно изразяване на мнение не е абсолютно и е уредено в ЕКПЧ – чл. 10 и в чл. 39 от Конституцията на Р България. Предвид на особеността на правото на словото, свързана с голямата вероятност от засягане на други ценности, права и интереси, чрез свободното слово, в чл. 10 изрично е посочено, че „ползването на тези свободи е съпроводено със задължения и отговорности” и упражняването им може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции. Дали ограничението е пропорционално на преследваните законни цели, като държавата, в качеството на субект, чиято дейност е създава ограничението, носи тежестта на доказване.

Конституционният съд е този, който има правомощия да преценява пропорционалността (съразмерността), свързана с определяне на границите, в които могат да се упражняват правата, и на пределите, в които се допуска ограничаването им. Този косвен контрол се осъществява при сезиране на същия с искане за прогласяване на противоконституционността на конкретни

правни норми. Като в тази насока са следните решения на КС на РБ: № 7 от 4 юни 1996 г. по к. д. № 1 от 1996 г. и №20 от 14.07.1998 г. на КС на РБ по к. д. № 16/98 г. Медиите, съгласно чл. 40, ал. 1 от Конституцията на Р България следва да бъдат автономни, обществени институции, освободени от опеката на определен държавен орган. По отношение спазването на конституционно гарантираните права на информация и изразяване на мнение е посочено в разпоредбата на чл. 5, ал 1 от ЗРТ, че: „Този закон гарантира независимост на доставчиците на медийни услуги и на тяхната дейност от политическа и икономическа намеса.” Основните принципи по отношение функционирането на електронните медии са формулирани в чл. 9 и 10 от ЗРТ. В чл. 10 от ЗРТ са посочени основните правила, от които радио и телевизионните оператори следва да се ръководят при осъществяване на дейността си. Един от тях е този, посочен в т.6, а именно: „недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави”.

В синхрон с принципите, залегнали в разпоредбата на чл. 10 ЕКПЧ е тази на чл. 17 от ЗРТ. В чл.17, ал.1 от ЗРТ се сочи, че радио - и телевизионните оператори носят отговорност за съдържанието на програмите, предоставени от тях за разпространение, като им се вменява с нормата на чл.17, ал.2 от ЗРТ да не допускат създаване или предоставяне за разпространение на предавания в нарушение на принципите на чл. 10, т.е. на основните принципи, и предавания, внушаващи национална, политическа, етническа, религиозна и расова нетърпимост, възхваляващи или оневиняващи жестокост или насилие. Всички тези нормативни изисквания, уреждащи правата и задълженията на операторите, представляват солидна гаранция за упражняването на правото по чл. 10 от Конвенцията, при съответните ограничения. Регулаторните функции по отношение на радиото и телевизията са предоставени със ЗРТ на СЕМ. Чл. 8, ал. 2 от ЗРТ легитимира СЕМ, като специализиран независим орган, който осъществява надзор в предвидените в закона случаи.

В чл. 10, ал. 1 т. 6 от ЗРТ е посочено, че при осъществяването на своята дейност доставчиците на медийни услуги се ръководят от определени принципи, в това число недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави, особено ако съдържат порнография, възхваляват или оневиняват жестокост или насилие или подбуждат към ненавист въз основа на расов, полов, религиозен или национален признак.

В НП са цитирани конкретни реплики на участник: П. С. - гост в част от предаването на ***** „Денят започва с Г. Л.“, рубрика „Живите архиви“ по програма на „*****“ на 31.12.2022 г. в посоченото предаване и рубрика, които са изцяло възпроизведени от актосъставителя в обстоятелствената част на АУАН и от административнонаказващия орган в обстоятелствената част на наказателното постановление: „Отиде България, малко момиче прави свирки – много хубаво.“

Това изречение съпоставено към приложимото материално право –

признаците на състава на нарушението води до извод, че такова по смисъла на чл.6, ал.1 от ЗАНН не е осъществено. Понятието „добри нрави” е елемент от обективния състав на нарушението по чл. 17, ал. 2, вр. чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗРТ. Предвид това, че същото няма легална дефиниция следва да се има предвид посоченото в Решение № 7 от 4.VI.1996 г. на Конституционния съд на РБ по конст. дело № 1/96 г., съгласно което публичният морал представлява област, в която са меродавни най-вече националните традиции и култура. Забраната да се накърняват добрите нрави по смисъла на ЗРТ не се свежда само до това да се спазват изискванията за обществено благоприличие, формирани вследствие на традициите на даденото общество, в обществен интерес е добрите нрави да бъдат критерий при формирането на подрастващите. Предвид посоченото в обстоятелствената част на акта и НП, както и посоченото в свидетелските показания на актосъставителя следва да се приеме, че същото не съдържа изключително вулгарни и неприемливи за обществото думи, които да не съответстват на общоприети правила за благоприличие. Не се констатира ефективно накърняване на добрите нрави — допуснати в публичното пространство от гост на предаването да засяга по вулгарен и циничен начин сексуална тематика. Не е налице нарушаване на добрите нрави сами по себе си. Като следва да се посочи, че извода на актосъставителя, възприет впоследствие и от административнонаказващия орган е субективно, извън рамките на контекста и вложената семантика. Следва изрично да се посочи, че в цитираното изречение, което се приема, че е нарушило морала в обществото липсва намек за предоставяне на сексуални услуги от малки момичета, каквото е твърдението при анализа на това изречение. Липсва коментар на сексуална тематика, не е налице преминаването на границата на добрия тон, което да води до пошлост, както и да е неприемливо, не са употребени цинични и вулгарни изрази. Изводът на актосъставителя и впоследствие на административнонаказващият орган за вложеното като съдържание на изречението не само е извън контекста на предаването и конкретно рубриката, но няма как да се свърже с наведения довод за предоставяне на сексуални услуги. Сама по себе си изразът „прави свирка“ не води до извод за предоставяне на сексуална услуга. Никъде в предаването или в изказването на госта не се обяснява, че се има този именно смисъл да изрази, който се влага в акта и НП. Следва да се има предвид, че в цялото изказване на госта липсват каквито й да било намеци към тематика със сексуална насоченост, за да се приеме, че именно в тази си част изказването е поредица от същото или извод за такова.

Не на последно място гостът не обяснява това свое изречение и не прави аналогията, която възприемат актосъставителката и административнонаказващия орган. Ето защо съдът приема, че се касае за предположение, което е необосновано, извън смисловата логика при съпоставянето му с предходния и последващия израз на същия гост в рубриката и не води до нарушаване на сочената правна норма на чл.10, ал.1, т.6 от ЗРТ.

Следва да се има предвид, че в случая това предаване в частта относно разговора с госта П. С. се излъчва на живо и няма как да се коригира или отстрани изречено от същия, респективно да се реагира от страна на водещия и да не бъде излъчено в ефир по начина, по който са структурирани изреченията в него.

Отговорността на жалбоподателя е ангажирана за нарушение на чл.17, ал.2, вр. чл.10, ал.1, т.6 ЗРТ, които задължават доставчиците на медийни услуги да не допускат създаване или предоставяне за разпространение на предавания в нарушение на принципите на чл. 10 (в частност чл.10, ал.1, т.6 ЗРТ - недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави, особено ако съдържат порнография, възхваляват или оневиняват жестокост или насилие или подбуждат към ненавист въз основа на расов, полов, религиозен или национален признак) и предавания, внушаващи национална, политическа, етническа, религиозна и расова нетърпимост, възхваляващи или оневиняващи жестокост или насилие. В тази връзка, с оглед цитираните разпоредби за да се приеме, че са налице основания за ангажиране отговорността на доставчика на медийни услуги за излъченото предаване, следва да се установи, че предаването противоречи на добрите нрави. Понятието „добри нрави“ няма легално определение в ЗРТ. Последователно се приема в съдебната практика, че понятието трябва да се тълкува, като се държи сметка за обичайния му смисъл, както и за контекста, в който по принцип се използва. В обичайния си смисъл това понятие се отнася до ценностите и до основните морални норми, които се спазват от дадено общество в даден момент. Тези ценности и тези норми, които биха могли да еволюират в течение на времето и да варират в пространството, трябва да се определят в зависимост от преобладаващия в това общество социален консенсус в момента на оценката. За целта на това определяне трябва надлежно да се вземе предвид социалният контекст, включително при необходимост, културните, религиозни или философски различия, които са характерни за него, за да се оцени обективно това, което посоченото общество счита в този момент за морално приемливо – като в този смисъл е Решение по дело С-240/18 Р на СЕС. В тази връзка, за да се приеме, че конкретно предаване нарушава „добрите нрави“ по смисъла на ЗРТ, то същото следва да се възприема от потребителите като противоречащо на ценностите и на основните морални норми в обществото във вида им, който съществува към момента на излъчването му, като се вземе предвид и контекстът на самото предаване. За да се направи преценка, че е нарушен основният принцип, следва да се установи, че излъчването на предаването в актуалния социален контекст би било възприето от потребителите като противоречащо на ценностите и на основните морални норми на обществото. Като отчете тези критерии, то в процесния случай такова заключение за предаването не може да се приеме, че е налице, както в целостта му, така и в тази му част относно изказване на госта на рубриката „Живите архиви“.

По изложените съображения съдът приема, че наказателното постановление следва да бъде отменено изцяло като незаконосъобразно.

С оглед изхода на производството претенцията на процесуалния представител на жалбоподателя за присъждане на разноси се явява основателна. Същият се е представлявал от юрисконсулт на **** който се е явил в проведеното съдебно заседание, но самото дело се преценя, че не е такова с фактическа и правна сложност, приключило е в едно съдебно заседание, поради което съгласно чл.63д, ал.4, във вр. с ал.1 от ЗАНН, във вр. с чл.37, ал.1 от ЗПП и чл.27е от Наредбата за заплащане на правната помощ, съдът определи размер на юрисконсултско възнаграждение от 90 (деветдесет лева) лв. за процесуалното представителство пред въззивната инстанция по делото.

РАЙОНЕН СЪДИЯ: